

NIEUWSFLITS EXTRA: COMMISSIE CARITAS IN HET HEILIG LAND

Tussen 24 februari en 1 maart zouden wij, Kasper Donners, Jan Krapels, Martin Meijer Arno Goessen en Matthijs Boeser, op werkbezoek zijn het Heilig Land. Eindelijk was het veilig genoeg om zo'n reis weer te maken.

Inmiddels weten we dat veiligheid relatief is en dat de situatie zo om kan slaan. We hebben op 28 februari Israël in allerijl verlaten. Net op tijd. In deze Nieuwsflits schrijven we daarover.

Toch kijken we blij terug op ons bezoek. Niet alleen wij zijn daar heel blij mee; ook overal waar we komen, waren mensen verheugd om ons te zien. De gastvrijheid was ongekend.

Waarom wordt het geld besteed? Tijdens het werkbezoek bezochten we projecten waaraan we hebben bijgedragen of die we misschien in de toekomst kunnen ondersteunen.

We hadden gesprekken in Jeruzalem, met mensen van de staf van het Latijns Patriarchaat (LPJ) en met de Pontifical Mission for Palestine (PMP). Hoe zien zij de ontwikkelingen in het Heilig Land.

Waarom is behoefte en waarmee kunnen wij helpen?

In deze extra uitgaven van de Nieuwsflits schrijven we over onze ervaringen en tonen we wat beelden.

IN DEZE NIEUWSFLITS

- Projecten Pontifical Mission for Palestine zijn als zout voor Christelijke gemeenschappen;
- Rondgang langs projecten in Beit Jala;
- Sneller dan verwacht een einde aan het werkbezoek;
- Naschrift
- Uitgebreid verslag van gesprek met Zijne Eminentie Kardinaal Pizzaballa (vervolg op Nieuwsflits SSSL van 26 februari 2026)

Projecten PMP zijn als zout voor Christelijke gemeenschappen, door Matthijs

Op vrijdag hebben we vroeg bij het kantoor van PMP afgesproken, dat slechts 250 meter van het LPJ is gelegen. We worden heel hartelijk ontvangen door Joseph Hazboun en zijn medewerkers, waarna we naar de werkkamer van Joseph gaan en koffie en thee krijgen.

Vol vuur en emotie begint Joseph te vertellen over de ontwikkelingen in Gaza en op de Westbank:

Vertwijfeld vraagt hij zich af hoe het verder moet met de mensen in Gaza. 2.000.000 mensen die leven in een gebied waar werkelijk alles verwoest is. 2.000.000 mensen waarvan de meesten eigenlijk nergens terecht kunnen omdat geen enkel land hen wil opnemen.

"When you think about the size of the needs then you lose your mind".

Een aantal christenen is omgekomen tijdens de oorlog. Een groter aantal is al weggetrokken. Er verblijven nu nog ruim 500 christenen in Gaza en Joseph denkt dat er uiteindelijk 200-250 zullen overblijven, misschien zelfs minder.

Ook de vooruitzichten voor de Westelijke Jordaanoever die hij schetst zijn somber maar ze klinken realistisch. Joseph schetst hoe de Israëlische regering aanstuurt op een geforceerde migratie.

- Kolonisten nemen meer en meer land in door land te confisqueren en Palestijnen te verdrijven. Inmiddels zijn er 700.000 kolonisten. De regering legt hen geen strobreed in de weg. Er wordt een nieuwe hoofdweg van noord naar zuid aangelegd om de nederzettingen te verbinden. Palestijnen mogen daarvan geen gebruik maken.

- Na Covid en nu na de oorlog in Gaza zijn veel mensen op de Westbank hun werk kwijt, vooral door het instorten van het toerisme. Daarbij komt dat Israël alle werkvergunningen heeft ingetrokken. De opengevallen arbeidsplaatsen vullen zij in met Oost Europeanen en Indiërs. Palestijnen zullen geen mogelijkheid krijgen om terug te keren.
- Meer en meer wordt de bewegingsvrijheid van Palestijnen op de Westbank ingeperkt door checkpoint, roadblocks, pop-up barriers enzovoort. Ouders kunnen nauwelijks nog een dagje uit met hun kinderen. Een rit van Jeruzalem naar Jericho kon voorheen in 30 minuten, maar kost nu tweeëneenhalf tot drie uur.

Evenals wij is Joseph ervan overtuigd dat een twee-staten oplossing er nooit zal komen. Op onze vraag hoe hij de toekomst van de Westelijke Jordaanoever ziet, antwoordt hij: *'In coming years the only thing Palestinians can do, is survive'*. En dat geldt zeker ook voor de christelijke gemeenschappen.

Een sterk punt, dat misschien wel het enige sterke punt is van de christenen noemt hij de vele instellingen die actief zijn in het onderwijs, de gezondheidszorg en de zorg voor ouderen. Die instellingen zijn als het zout voor christelijke gemeenschappen. Zij verbinden mensen en zijn ankerpunten in de samenleving. Het is precies de reden dat we daarop inzetten en daarom is PMP zo blij met de bijdragen die we daaraan, vanuit Nederland, leveren.

Rondgang langs projecten in Beit Jala, door Matthijs

Na het gepassioneerde verhaal van Joseph gaan we met Gabi, George en Rodolf (medewerkers van PMP) een rondgang maken rond een vijftal projecten die we hebben gesteund of in de toekomst kunnen steunen. De projecten liggen dicht bij elkaar in Beit Jala, de regio Bethlehem.

Beit Jala telt ongeveer 14.000 inwoners, waaronder ongeveer 5.000 christenen. Een hoog percentage vergeleken met ander delen van de Westbank. De christelijke instellingen, het zout zoals Joseph eerder stelde, zijn van groot belang.

1. Antonian Society, home for the Elderly

Het Antonian Society, home for the Elderly is opgericht in 1913 door jonge inwoners van Beit Jala die een goede plek voor de verzorging van ouderen wilden creëren. Tegenwoordig bieden Souzy El ama Hazin en haar staf verzorging aan ongeveer 40 ouderen, waarvan sommigen gehandicapt of bedlegerig zijn. De ouderen kunnen daaraan financieel weinig of niets bijdragen.

Naast de verzorging van ouderen, biedt het gebouw ook ruimte voor een club waar, naast de eigen bewoners, ook ouderen uit de omgeving terecht kunnen. De foto's, waarvoor we toestemming vroegen, geven een inkijkje. Eén van de bewoners begint spontaan te zingen.

De bestuurder van de instelling vertelt dat het huis zich weliswaar richt op de verzorging van ouderen, maar dat zij zorg bieden aan iedereen die langskomt en waarvoor het nodig is. Als voorbeeld wordt een dakloze verslaafde genoemd die bij hen aanklopte en niet buiten hoeft te creperen. Wel zoeken ze zo snel als mogelijk naar een duurzame oplossing voor zo'n persoon, buiten het huis.

Bewoners hebben geen of een slechte verzekering voor ziektekosten. Wij hebben het huis in het verleden geholpen en tweemaal ondersteund met noodhulp voor medicijnen en in 2025 met een bijdrage van bijna € 10.000 voor de bouw van een groentekas met watervoorziening. Tijdens de rondgang blijkt dat daarvan de funderingen gelegd zijn, maar dat de kas zelf nog gebouwd moet worden. Dat zal binnenkort gebeuren.

2. St. Josephs girl school

In één van de gebouwen van de school heet de zuster, die rector is, ons hartelijk welkom (we zijn haar naam vergeten te noteren). Voor de tweede maal deze dag krijgen we uitgebreid koffie en allerlei zoete lekkernijen. Zeker niet goed voor ons, maar ongemakkelijk om alles af te slaan.

De zuster vertelt over de school, die is opgericht in 1854 en daarmee een van de oudste scholen in de regio is. Tegenwoordig geeft de school in Beit Jala les aan circa 800 leerlingen in de leeftijd van 2-18 jaar, verspreid over drie gebouwen. Recent heeft de school een specialistische opleiding tot grafisch ontwerper toegevoegd aan het curriculum. Dit geeft jongeren concrete baanmogelijkheden naar de toekomst. Bijgaande link geeft toegang tot een filmpje:

<https://www.facebook.com/watch/?v=920399060930586>

De zuster leidt ons rond in het gebouw voor de jongste leerlingen, 170 kinderen in de leeftijd van 2-5 jaar. Op het dak daarvan bevindt zich een enorm arsenaal aan zonnepanelen waaraan wij in 2025 € 10.000 hebben bijgedragen.

Tijdens de rondleiding vraag ik haar “*Waarom een school alleen voor meisjes?*” Ze antwoordt dat de jongens uitstekend les krijgen op de nabijgelegen Terra Santa School en zo geeft zij aan: “*dat is altijd zo geweest. Veel ouders willen ook niet anders; het is de cultuur hier!*”

Zij geeft verder aan hoe blij ze is met de panelen. “*Vroeger betaalden we 7.000 Shekel per maand voor energie, nu nog 70.*” Omgerekend betekent dit een besparing van ruim € 20.000 per jaar. De totale investering betaalt zich in een paar jaar terug. “*Dat betekent dat we geld overhouden, waarmee we, meer ruimte hebben om bijvoorbeeld christelijke ouders te ondersteunen die het schoolgeld niet kunnen opbrengen*”.

3. Betharram Convent

Op het convent heet Fr. Stervin ons welkom. Als vanzelfsprekend eerst de koffie en de lekkernijen (ditmaal vooral aardbeien).

Fr. Stervin vertelt hoe het convent opleiding geeft aan steeds circa 6-8 novieten.

Voor hun theologische studie en ook een studie Arabische taal bezoeken zij de Bethlehem University. Tijdens de opleiding en tot tenminste zes jaar daarna zetten zij zich in voor het pastoraat in parochies verspreid over de Westbank. Vanaf het noorden in Nazareth tot in Bethlehem. Hoog op het dak van het convent toont Fr. Stervin ons de warmwater installatie waaraan wij in 2025 € 4.000 hebben bijgedragen.

4 en 5 Crèche Daughters of Charity en Holy Family Hospital

Tijdens de lunch bereiken ons verontrustende berichten over de veiligheidssituatie zie hierna.

Toch besluiten we onze bezoeken aan de twee laatste projecten door te zetten. Achtereenvolgens bezoeken we de Crèche for Abandoned Children van de Daughters of Charity en de naastgelegen kraamkliniek, het Holy Family Hospital van de Maltezer Orde.

Hoewel het goede bezoeken zijn, merken we toch dat we zijn afgeleid en ook bezig zijn met ons vertrek.

Over de crèche hebben we in de loop der jaren veel geschreven. In 2025 hebben we bijgedragen aan de aanleg van nieuwe, veilige waterleidingen.

Foto's blijven bijzonder. Het baby'tje links op de foto werd gevonden in een kartonnen doos. Mooi is dat de kinderen in de crèche heel vrolijk zijn. Arno is duidelijk nog gewend om met jonge kinderen om te gaan.

Het Holy Family Hospital is een heel modern geoutilleerde kraamkliniek die van groot belang is voor de brede regio in Bethlehem. Er ligt een aanvraag voor een bijdrage in 2026 aan de klimaatbeheersing.

Op een later tijdstip zullen we daar wellicht uitgebreider over berichten.

Breaking news "Israël is gonna bomb Iran", door Arno

Tijdens de lunch in een pizzabarretje tussen de diverse werkbezoeken in Bethlehem door zegt Rodolf van PMP ineens: *"Do you want to hear breaking news? Israël is gonna bomb Iran!"*

Enkele minuten later krijgt Martin op zijn telefoon een artikel van de Amerikaanse ambassade dat het bericht bevestigt en waarin staat dat het niet noodzakelijke personeel van de ambassade het land moet verlaten.

Meteen gaan wij in de regelmodus, kunnen wij de geplande bezoeken deze middag op de Westbank nog afmaken, zal de overheid de roadblocks dichtdoen zodat we Jeruzalem niet meer kunnen bereiken?, wat als.....?

Zoals beschreven in de tekst hiervoor besluiten we de twee werkbezoeken aan de crèche en het hospitaal toch door te laten gaan.

Op de terugweg naar Jeruzalem besluiten we om eerder terug naar Nederland te gaan om niet geconfronteerd te worden met een annulering van de vlucht. Vanuit de auto bellen we met Austrian Airlines, maar de verbinding was slecht, het telefoonnummer niet het juiste en bellen in een auto op Palestijnse wegen is geen succes.

Op het Latijns Patriarchaat aangekomen belt Martin direct zijn goede vriend Sami Al-Yousef; hij is nog aan het werk en komt direct naar ons in de vergaderzaal van het LPJ. De optie om via Amman-Jordanië terug te vliegen valt af omdat de bruggen over de Jordaan op vrijdag en zaterdag gesloten zijn.

Meteen schiet Sami in de regelmodus, belt zijn reisbureau. Geweldig te zien hoe de CEO van het Patriarchaat dit voor ons regelt. Vlucht omboeken blijkt geen optie, met de minuut worden tickets duurder. Uiteindelijk weet Sami vijf tickets te reserveren. De taxi naar Ben Gurion Airport wordt meteen door father Farah geregeld. In plaats van zondagmiddag 15.40 uur staat het vertrek nu gepland op zaterdagavond 05.55 uur. Dat betekent ook dat ons gepland bezoek aan het seminarie van fr. Bernard Poggi in Beit Jala niet door zal gaan. Jan belt hem met deze mededeling en zegt toe dat bij een volgend bezoek er zeker aan hem zal worden gedacht.

Gerustgesteld dat wij nu met de eerstvolgende vlucht het land kunnen verlaten treffen wij een vriend van Kasper, genaamd Tareq. Van Tareq heeft Kasper vele jaren olijfhouten voorwerpen gekocht voor diverse Kerstmarkten. Tareq heeft ons uitgenodigd voor het diner.

Na het eten is het meteen koffers inpakken en wachten op de taxi.

Gelukkig is de vlucht niet geannuleerd door vroegtijdige escalatie van het conflict tussen Amerika en Iran.

Terwijl ik dit verslag schrijf zitten wij ondertussen op 36.000 voet hoogte en verlaten het Israëlisch luchtruim op weg naar Wenen voor een tussenlanding.

Naschrift, door Matthijs

Bij onze tussenlanding in Wenen bleek dat we maar net op tijd zijn weggekomen uit het Heilig land. Wij stegen op om 5.55 uur en nog geen twee uur later sloot het luchtruim.

Als wegkomen niet tijdig was gelukt, waren we niet direct in groot gevaar geweest. Het LPJ zou ons zeker een relatief veilig onderdak hebben geboden. Wel zouden we dagen, mogelijk enkele weken, hebben vastgezeten, ver van huis en onze gezinnen.

Terugkijkend kun je stellen dat het risico om op werkbezoek te gaan te hoog was. Wij zien dat niet zo. Veilig geland op Schiphol en gevraagd aan onze landscommandeur Jan, aan Kasper, Martin en Arno zouden wij alle vijf, gegeven de omstandigheden vooraf aan ons werkbezoek, opnieuw besluiten om te gaan.

We kijken terug op enkele prachtige dagen. Voor de mensen ter plaatse betekende ons bezoek heel veel. Het feit dat wij ons met onze aanwezigheid zichtbaar om hen bekommeren, doet heel veel.

Persoonlijk heb ik mij nooit dichterbij onze christelijke broeders en zusters in het Heilig Land gevoeld dan tijdens dit bezoek. Er zijn momenten geweest die maken dat ik als een ander mens thuiskom dan de mens die ik was voor ik vertrok. Het bezoek aan de familie Karmi, het gezin dat in heel arme omstandigheden leeft, was zo'n moment. Tijdens het gebed van het Onze Vader samen met hen, hilde mijn hart.

Het gevoel dat overblijft geeft diepe verbondenheid en ik zou willen dat ik dat gevoel kon overbrengen op ieder lid binnen onze landscommanderij.

En ik weet zeker dat de anderen die met mij in het Heilig Land waren, hetzelfde gevoel en dezelfde wens koesteren.

Als we daarin maar een beetje slagen leidt dat er wellicht toe dat we nog meer kunnen bijdragen aan het Heilig Land dan we nu doen. Naast onze bezoeken is er meer geld nodig dan ooit.

Uitgebreid verslag van gesprek met Zijne Eminentie Kardinaal Pizzaballa, door Kasper

Bijna iedereen heeft het weleens meegemaakt; uren gewerkt aan een mooi verslag en ineens is je bestand weg. Dat overkwam Kasper op 26 februari. Hij had twee uur besteed aan een uitgebreid verslag, hij wilde het naar Matthijs versturen ter verwerking in de nieuwsbrief ... en ineens was het weg.

De technische infrastructuur op het LPJ is naar plaatselijke normen best oké, maar naar onze maatstaven traag.

En toen Kasper zijn werk veilig wegschreef naar zijn Sharepoint-omgeving, was het ook echt weg. Althans zo leek het; Gelukkig kon hij het later alsnog ophalen. Hieronder volgt alsnog de uitgebreide versie:

Woensdag 25 februari 2026

We hebben gewacht op de kardinaal na de lunch en hij komt binnen om met ons te spreken. Bij binnenkomst spreekt onze landscommandeur onze grote waardering uit voor de bereidheid van de kardinaal om met ons in gesprek te gaan en tijd voor ons vrij te maken. We willen graag onze ideeën en indrukken over de projecten delen met hem. Het is belangrijk om gevoel te krijgen bij de actuele noden en de projecten te bezoeken, omdat het dan pas echt gaat leven. Een groep van 30 pelgrims van onze Landscommanderij zal komende maand het H. Land bezoeken en het helpt enorm als je kunt zien aan welke projecten de gelden worden besteed. Graag willen we blijven voelen waar de noden zijn, die we graag financieel willen ondersteunen.

Waar liggen volgens u de hoogste noden en wat krijgt uw prioriteit?

De patriarch geeft aan dat de projecten die door Sami en George van de projectontwikkeling met ons worden gedeeld ook zijn projecten zijn en de prioritering van die projecten intern steeds wordt afgestemd. Het patriarchaat spreekt daarin met één mond nadat er ook intern discussies zijn over prioritering en de aanpak van projecten.

AFAQ is een belangrijk project voor de humanitaire hulp door het LPJ. Gaza is heel moeilijk en we weten niet hoe het er over een jaar voor staat. Het zal totaal anders worden en de situatie blijft heel gecompliceerd. We mogen Gaza niet vergeten maar eigenlijk moeten we Gaza als verloren beschouwen. Maar op de Westbank is de situatie politiek maar bovenal sociaal ontzettend ingewikkeld. De patriarch kan de politiek niet uit de weg gaan, maar hij is in de eerste plaats priester voor mensen. Hij is zich bewust van de maatschappelijke positie van de patriarch in Israël en soms moet je dan ook spreken. Diplomatiek optreden en de dialoog blijven voeren zijn dan van levensbelang.

Van groot belang is dat we een minimum niveau van vertrouwen moeten proberen te handhaven voor de christenen op de Westbank, voor wie de situatie steeds slechter wordt. Programma's als AFAQ helpen daar enorm bij.

We zijn geschokt door het kleine aantal christenen op de Westbank dat tussen 28.000 en 37.000 ligt. Hoe kunnen we bewerkstelligen dat christenen blijven?

Mensen emigreren niet alleen omdat ze geen werk vinden. Het is veel meer dan dat. De politieke situatie, de zorgen voor de toekomst, de instabiliteit en de dagelijkse problemen die je steeds moet zien te overwinnen: naar school gaan, naar het ziekenhuis gaan of een dagje uit of familiebezoek is een hele uitdaging geworden voor christenen. Dag in dag uit en zonder ophouden.

De huidige situatie in het Heilig Land gaat dat niet veranderen, laat staan verbeteren. Dat zijn de belangrijkste redenen voor emigratie: een huis, werk, je kinderen naar school laten gaan, op een normale manier, zoals ieder mens dat wil.

AFAQ gaat over veel meer dan alleen het voorzien in een baan, een opleiding, een stageplek of een startkapitaal. Het gaat over perspectief bieden en weten dat iemand voor je zorgt. Weten dat er mogelijkheden zijn. Daarmee is de kerk concreet aanwezig in het alledaagse leven van mensen. De kerk moet niet alleen vieren en leren maar ook dienen. De kerk moet er zijn voor de mensen op elk aspect van het leven.

In Gaza heeft de kerk de oorlog niet kunnen oplossen en we hebben geen mensenlevens kunnen redden, maar de kerk is steeds present gebleven en is nog steeds present. Mensen hebben door de kerk het gevoel kunnen behouden niet helemaal verloren te zijn. We blijven in contact met elkaar en er zijn mogelijkheden die we concreet kunnen maken. We kunnen niet veel doen maar moeten de kleine vlam van vertrouwen brandend blijven houden. De kwijnende vaspit niet doven.

Het regelmatig en dagenlange verblijf van de kardinaal in Gaza is wereldwijd en ook in Nederland zeer gewaardeerd. Dat is een kardinaal die de moed heeft er dagenlang te blijven overnachten!

Ik ben niet bang. Mijn verblijf daar is erg belangrijk voor de gemeenschap geweest in Gaza. Het is voor de mensen in Gaza belangrijk dat ik er ben en voor mij is het belangrijk om er voor hen te zijn. We moeten de lokale omstandigheden goed kennen en bepalen wat we kunnen en moeten doen. Alleen als je ter plekke bent kun je ontdekken wat echt noodzakelijk en wat daadwerkelijk mogelijk is. Ze willen graag alles aanpakken maar je moet keuzes maken.

Ik ben van plan om opnieuw een school in Gaza te openen. Er zijn verschillende visies op welke school en op welke manier, maar school is een basisvoorziening waarin de kerk moet voorzien. Tenminste één school. Misschien kan de Bethlehem universiteit er een satelliet openen, misschien kunnen we met een andere christelijke kerk samenwerken.

We vragen de patriarch naar de strategisch visie voor de mensen die in H. Land blijven wonen. De Palestijnse christenen die het H. Land hebben verlaten kunnen wellicht vanuit het buitenland ook bijdragen aan oplossingen.

Dat is een goed idee maar we kunnen niet alles tegelijk doen. Dit is wel een van de dingen die we moeten doen om hen op deze verbinding met het H. Land aan te spreken. Er is wel een vereniging op dat gebied maar er is op dit moment geen centrale organisatie om deze initiatieven bij elkaar te brengen, maar dat zouden we zeker kunnen opzetten. Het LPJ heeft een goede naam en reputatie en geniet het vertrouwen, maar we moeten ook keuzes maken. Iedereen wil het LPJ graag betrekken bij initiatieven maar we moeten voorzichtig zijn. Veel vrienden willen zich aan het LPJ verbinden maar daarmee moeten we ook oppassen. Af en toe moet ik het enthousiasme afremmen. We moeten weloverwogen keuzes maken. De krant van vandaag wordt gebruikt om morgen de vis in te pakken. We moeten zuinig zijn op onze mensen want we zijn een beperkte organisatie en mensen hebben al enorm veel taken. De juridische mogelijkheden moeten goed overwogen worden omdat het Israëlische recht erg ingewikkeld is en de juridische systemen in Amerika en Europa ook sterk verschillen. Het wordt zeker pas iets voor volgend jaar om dat idee verder uit te werken.

Welke hulp zou de Nederlandse Landscommanderij kunnen geven om de doelen van de patriarch te bereiken? Zou een synodaal proces in het Latijns patriarchaat kunnen helpen? Je kunt strategie en visie alleen uitwerken als er tijd wordt gemaakt om daar bij te stil te staan.

Het synodale proces dat onze grootprior in zijn bisdom momenteel doorloopt wordt als idee voorgesteld aan de patriarch evenals de synodale dialoog, die we binnen de Landscommanderij voeren.

Het is een aanpak om na te denken over de strategie, missie en visie van het Latijns patriarchaat en deze concreet handen en voeten te geven. De patriarch reageert dat een dergelijke aanpak gecompliceerd is in het LPJ vanwege het grote gebied van het patriarchaat dat zich uitstrekt over Israël, Palestina, Jordanië en de andere gebieden daarbuiten. Ieder land en regio is sterk verschillend en kent zijn eigen problemen en prioriteiten. Ik kan dat niet alleen beslissen en ik pretendeer ook niet

alles in de verschillende landen te begrijpen. Je moet onderdeel zijn van de maatschappij in het Heilig Land om het een beetje te kunnen begrijpen. Je moet in contact staan met de lokale priesters en geëngageerde leken in de lokale gemeenschappen om hen goed te begrijpen in hun visies en manier van denken. Het gaat daarbij in de eerste plaats om ideeën en daarna komt pas geld dat daarvoor nodig zou zijn.

We zitten nu vrijwel constant in een noodsituatie-modus en we hebben een lange termijn strategie nodig. De situatie gaat niet veranderen. Er komt geen einde aan deze conflictsituatie. Het conflict is onderdeel van onze identiteit en van het dagelijkse leven in het H. Land en daar moeten we het mee doen. We moeten stoppen om te praten over het einde van het conflict. Beslissingen kunnen niet worden uitgesteld tot het moment dat het conflict is opgelost of de oorlog is afgelopen. Dat kunnen we ons niet veroorloven. We moeten nadenken over wat we doen en hoe we dat aanpakken binnen deze situatie waarin het conflict permanent is.

We moeten kiezen wat we als kerk doen. We kunnen niet alleen bidden en preken maar moeten ook dienen: we moeten humanitaire hulp blijven bieden. Dat moeten we integreren in een breder perspectief. Binnen de erg drukke agenda van de patriarch moet er ook tijd zijn om na te denken over de lange termijn. Van tijd tot tijd wordt er binnen het patriarchaat ook tijd genomen om over de strategie na te denken. Eerst twee dagen rust en stil worden en dan een aantal dagen in gesprek om te bepalen welke keuzes moeten worden gemaakt.

Aan de andere kant bepaalt de noodsituatie vaak wat je moet doen. Je kunt de situatie niet bepalen maar de situatie bepaalt wat jij moet doen.

Wat maakt u het meest hoopvol voor de toekomst?

Hoop is geen oplossing. Hoop komt niet van buitenaf. Hoop en een oplossing zijn twee verschillende dingen die we goed uit elkaar moeten houden. Hoop is een houding, die is gebaseerd op je persoonlijke geloof. Uiteindelijk zijn we mensen van geloof. Er zijn in het H. Land veel zeer betrokken en geëngageerde mensen. We geven aan dat bij het bezoeken van de projecten en de ontmoeting met mensen in het H. Land ons dat ook steeds opnieuw opvalt. Die mensen zijn de basis voor de hoop van de patriarch.

Op de website van het Latijns patriarchaat valt ons steeds op hoe enthousiast mensen zijn. Alle mensen stralen levenskracht uit. Zij bemoedigen ons. We kunnen het aan de gezichten aflezen.

Gelukkig wordt die website dan door mensen gezien! We vragen naar meer informatie over projecten op de website. De kardinaal geeft aan dat het geen kwestie van geld is maar eerder van gekwalificeerde mensen.

Mensen van buitenaf kunnen beter aangeven wat ze verwachten dan mensen van binnen het patriarchaat. We moeten meer denken van buiten in plaats van uit onszelf. Daarvoor zouden we deskundigheid voor een aantal jaren moeten kunnen aantrekken.

Binnen de Nederlandse landscommanderij is er veel talent en een aantal leden of verbonden jongeren zijn zeker bereid om hun talenten voor een paar maanden in te zetten om de communicatieaanpak te voeden en anders op te zetten. Om dat goed te kunnen begrijpen is er volgens de patriarch meer commitment nodig en moet je de Israëliëse samenleving goed begrijpen. Een komma verkeerd kan grote gevolgen hebben. Communicatie is een delicate aangelegenheid.

De verschillende afdelingen binnen het LPJ doen hun best maar communiceren niet altijd effectief naar buiten toe. De betrokkenheid van een aparte afdeling communicatie bij de afdelingen die projecten doen of sociale hulp verlenen, betekent dat er niet altijd van binnenuit wordt gecommuniceerd. Dan kun je minder goed overbrengen wat er echt gebeurt.

Vanochtend waren we bij AFAQ en we wisten niet dat dat 'horizon' betekent. Die communicatie maakt het programma meteen veel duidelijker. Nog beter is om het AFAQ-programma concreter te maken in mensen en projecten.

Communicatie is strategisch van belang. Voor de mensen die hier werken is heel veel duidelijk en vanzelfsprekend maar voor donateurs is het niet concreet. Dat zou het wel zijn als het om concrete bedrijven gaat zoals een kleine banketbakkerij of een groentekwekerij. De kardinaal geeft aan dat er behoefte is aan verhalen en veel minder aan formulieren en formele verantwoordingen. Om projecten toegankelijk te maken heb je een journalistieke aanpak nodig. Vertel het verhaal!

Onze medewerkers zijn vaak overbelast en donateurs hebben behoefte aan het verhaal dat ze mede mogelijk willen maken. We stellen voor dat wij daar om gaan vragen zodat we daarmee indirect de patriarch helpen. Hij reageert dat ze dat misschien wel gaan doen als degene die betaalt erom vraagt. We lachen samen hartelijk om het idee, maar erkennen ook de oprechte behoefte aan goede informatie over projecten. Verhalen zijn belangrijker dan alleen financiële verantwoordingen.

Communicatie is van levensbelang en misschien zijn vrouwen daar zelfs beter in dan mannen. Daar moeten we in investeren. Dat kost echter tijd en we kunnen niet alles tegelijk doen.

De beschikbaarheid van mensen is echter een probleem. De afname van het aantal christenen is zorgelijk. Het is steeds moeilijker om christenen te vinden die kunnen werken in de scholen, de ziekenhuizen en op het patriarchaat. We willen christenen inzetten om de christelijke identiteit van het H. Land te waarborgen. Zij begrijpen ook wat kerk zijn betekent en verstaan de taal van de kerk.

Is er naast communicatie nog een wens die u ter harte gaat?

De theologische opleiding van leken in het Arabisch vind ik zeer belangrijk. Leken moeten opgeleid worden in theologie en bijbelstudie om het tekort aan godsdienstleraren op te vangen. Dat kunnen we niet meer alleen aan onze priesters en religieuzen overlaten. Dat is van groot belang om de christelijke identiteit van het H. Land te handhaven.

Drie jaar geleden zijn er een aantal studiecentra in het Arabisch voor volwassenen gestart in Beit-Jala, Ramallah en Nazareth. We moeten niet vergeten dat Nazareth, met name de regio Galilea betekent, waar ongeveer 130.000 christenen wonen. In Palestina daarentegen wonen slechts 35.000 christenen.

Bovendien moeten deze toegeruste en geëngageerde leken ook de nieuwe leiders van onze christelijke gemeenschappen worden. We moeten nieuw leiderschap ontwikkelen. Degenen die les kunnen geven, kunnen ook verantwoordelijkheden op zich nemen en informatie verstrekken op school over de mogelijkheden van de kerk. We hebben nieuwe leiders nodig in de toekomst. We moeten uitdragen wat het betekent om een christen te zijn.

De deur gaat open en de tijd is om. Er wacht een nieuwe groep op de patriarch.

We danken de patriarch voor het gesprek dat ruim een half uur duurde en wensen hem Gods zegen bij zijn werk.